

1496 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

PATIENTSÄKERHET

1498 Suicidbedömningarna är ofta otillräckliga eller obefintliga

1500 Kvinna bälteslagd flera timmar för länge

DEBATT OCH BREV

1502 Första utvärderingen av Vårdval Halland: Vårdcentraler som vill följa etiken hotas av nedläggning
Johan Grafström

1503 Vårdval och valfrihet *Gösta Brydolf*

Replik: En genomtänkt listning är nödvändig *Benny Ståhlberg*

1504 Sverige måste respektera FN:s biståndsmål! *Gunnar Olofsson*

1505 Fråga om våld i mödravården – inte ett antingen eller *Ulf Högberg, Kerstin Edin*

Replik: Inte rimligt fråga alla gravida om partnervåld – andra metoder finns
Ingela Rådestad, Christine Rubertsson, Ingegerd Hildingsson

1507 Oansvarigt att inte fråga
Kristina Stenson, Mariella Öberg, Åsa Witkowski, Gun Heimer

KULTUR Läkaren Ada Nilsson har spelat en stor roll i svensk kvinnohistoria. Sidan 1509

Replik: Screening måste grundas vetenskapligt *Ingela Rådestad, Christine Rubertsson, Ingegerd Hildingsson*

KULTUR

1509 Ada Nilsson – trygg läkare och stridbar kvinnopolitisk frontfigur
Jan Halldin

1511 Lärjungen stod inte långt efter mästaren *Cochrane Lars Werkö*

1512 Recensioner

1513 LEDIGA TJÄNSTER

1516 PLATSANNONSER

1537 MEDDELANDEN

Endast på webben:

AKTUELLA TEXTER

- Blåsljud över karotis – markör för kardiiovaskulär död?
- Bra att landsting får ge vård utomlands vid katastrofer
- Fler utskrivningsklara patienter på sjukhus
- Genteknik mot ovanlig ögonsjukdom
- Barnhjärtkirurgi till Göteborg och Lund
- Krav på skärpt kontroll av läkemedel

Rättelse

I artikeln »Nya riktlinjer för urinvägsinfektion hos kvinnor«, som publicerades i Läkartidningen 2008;105(15):1107-9, blev det fel i Tabell I. Raden »Cystit/nedre urinvägsinfektion?« i mitten av tabellen hade kommit dit av misstag och ska utgå.

W Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på www.lakartidningen.se.

R Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer www.icmje.org.

Placeboeffekten och dess komponenter

I en liten men väldesignad studie undersökte en forskargrupp från Massachusetts Institute of Technology i Boston om ett läkemedels placeboeffekt påverkas av dess pris. Två försöksgrupper informerades om att de skulle få utvärdera ett nytt smärtstillande medel.

Ena gruppen fick besked om att medicinen var ett fullprispreparat och den andra att det var ett lågprismedel. I själva verket var bägge medlen samma placebo substans. Smärtimpulsen var en strömstöt av ökande styrka. Inte helt oväntat var fullprispreparatet signifikant mer effektivt, med i genomsnitt tio procent bättre smärtlindring (JAMA 2008;299:1016-7).

Men inte bara behandlingens pris utan även mötet med behandlaren påverkar placeboeffekten (BMJ 2008;336:999-1003). I en trearmad studie på 262 patienter med irritabel kolon (IBS) fick deltagarna antingen tid för besök, placeboakupunktur eller placeboakupunktur i samband med ett förlängt läkarbesök. I den sistnämnda gruppen (förstärkt pla-

ceboakupunktur) var effekten slående, 62 procent klinisk förbättring. Det var 18 procentenheter bättre än enbart placeboakupunktur och 34 procentenheter bättre än väntelista.

Om bra behandlingsresultat är sjukvårdens mål kan man fundera på hur dagens information om generikautbyte påverkar behandlingseffekterna. Patienterna informeras om att deras medicin har ersatts med det för tillfället billigaste likvärdiga medlet. Likvärdigt farmakologiskt är troligen inte det samma som likvärdigt kliniskt.

Mer oroande är att den faktiska läkartid som står till buds för patientkonsultationen har krympt, dokumentation och datorarbete tar allt större utrymme på bekostnad av patientkontakter. Med så handfasta bevis på konsultationens terapeutiska potential, placebo eller ej, måste vi avsätta en helt annan tid för patientbesöken, menar ledarskribenterna i BMJ (BMJ 2008;336:967-8).

»Om bra behandlingsresultat är sjukvårdens mål kan man fundera på hur dagens information om generikautbyte påverkar behandlingseffekterna.«

 Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör
josef.milerad@lakartidningen.se